

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRĘCZNIK CERTYFIKACJI I NADZORU OPERACYJNEGO PNO-965	Dział: Szczególne przypadki certyfikacji
---------------------------------	---	--

ROZDZIAŁ 5 – PRZEWÓZ LOTNICZY MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH (DG)

1. PODSTAWY PRAWNE

Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1393);

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie certyfikacji działalności w lotnictwie cywilnym (Dz. U. z dnia 3 kwietnia 2013, poz. 421);

Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 965/2012 z dnia 5 października 2012 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do operacji lotniczych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania lotów międzynarodowych z materiałami niebezpiecznymi (Dz. U. z dnia 6 sierpnia 2012, poz. 898)

Załącznik 18 do Konwencji chicagowskiej (z późniejszymi zmianami) w połączeniu z przepisami Instrukcji Technicznych dla bezpiecznego transportu materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną (ICAO Dok. 9284-AN/905), łącznie z suplementami, dodatkami i erratami do tych instrukcji.

Część 1;4.1.2 Instrukcji Technicznych stanowi, że programy szkoleniowe dotyczące towarów niebezpiecznych podlegają sprawdzeniu i zatwierdzeniu przez właściwy organ państwa operatora.

Część 7;4.2 Instrukcji Technicznych stanowi, że operator jest zobowiązany przedstawić w instrukcjach operacyjnych lub innych właściwych instrukcjach takie informacje, które umożliwią załogom statków powietrznych i innym pracownikom wykonywanie obowiązków związanych z przewozem towarów niebezpiecznych drogą powietrzną.

2. ZASADY OGÓLNE

Zatwierdzenie na lotniczy przewóz materiałów niebezpiecznych wydaje Prezes ULC w postaci wpisu w Specyfikacji Operacyjnej: Materiały niebezpieczne (Dangerous Goods) zgodnie z zasadami podanymi w Podręczniku PNO Dział 4 lub dla lotnictwa ogólnego, w Wykazie zatwierdzeń szczególnych (WZS).

Operator ubiegający się o uzyskanie zatwierdzenia na lotniczy przewóz materiałów niebezpiecznych powinien:

- A. złożyć w ULC stosowny wniosek:
 - dla AOC - o rozszerzenie zakresu Certyfikatu AOC (**ULC-AOC-01_965**) i wydanie Specyfikacji Operacyjnych;
 - dla lotnictwa ogólnego – o wydanie (zmianę) wykazu zatwierdzeń szczególnych (**ULC—WZS-01_965**);
- B. opracować, uzyskać zatwierdzenie Prezesa i wprowadzić do Instrukcji Operacyjnej odpowiednie zasady i procedury związane z transportem lotniczym materiałów niebezpiecznych oraz programy szkoleń. Mają zastosowanie LK-OM AD AOC (DG)-CER dg.).

3. PROCEDURY I INSTRUKCJE PRZYJMOWANIA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH DO TRANSPORT DROGĄ POWIETRZNĄ

Instrukcje operatora powinny zawierać następujące informacje:

- a) Materiał musi być odpowiednio opakowany, zgodnie z zasadami pakowania, oraz właściwie oznakowany, etykietowany i udokumentowany. Całkowita ilość nie może przekroczyć ograniczeń ilościowych, a do wysyłki należy dołączyć odpowiednią dokumentację wysyłkową, odstępstwa lub certyfikaty wydane przez właściwe organy, zgodnie z wymaganiami kontroli przedstawionymi w Instrukcjach Technicznych, Część 7.
- b) Opakowanie nie może być nieszczelne ani uszkodzone; opakowanie musi być dopuszczone do stosowania zgodnie z odnośnymi przepisami.
- c) Opakowanie musi być dopuszczone do stosowania w samolotach pasażerskich lub, o ile opakowanie nie zostało dopuszczone do stosowania w samolotach pasażerskich, oznakowane etykietą „Tylko towarowy statek powietrzny”.
- d) Materiał należy oznaczyć nazwą przewozową, klasą lub podklasą zagrożenia, numerem identyfikacyjnym i grupą pakowania (o ile dotyczy) zgodnie z Instrukcjami

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODREČNIK CERTYFIKACJI I NADZORU OPERACYJNEGO PNO-965	Dział: Szczególne przypadki certyfikacji
---------------------------------	--	--

Technicznymi.

- e) Opakowanie musi być odpowiednio oznakowane i etykietowane zgodnie z Instrukcjami Technicznymi.
- f) Należy sprawdzić, czy dokumentacja transportowa zawiera wszystkie niezbędne informacje, w tym m.in. dodatkowe informacje, które mogą być wymagane ze względu na rodzaj transportowanego ładunku lub wymagań transportu drogą lotniczą.

4. PRZECHOWYWANIE TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

Operatorzy powinni przedstawić konkretne wytyczne w zakresie przechowywania towarów niebezpiecznych. W wytycznych należy uwzględnić instrukcje dla materiałów Klasy 8 (żrące), Klasy 7 (promieniotwórcze) i Klasy 6, Podklasa 6.1 (trujące) jak niżej:

- a) Materiałów Klasy 8 (żrące) nie można przechowywać w pobliżu ani w kontakcie z substancjami stałymi Klasy 4, Podklasa 4.2 lub 4.3 (palne) lub materiałami Klasy 5, Podklasa 5.1 (utleniające). Segregacja określona w Instrukcjach Technicznych dotyczy wszystkich sztuk przesyłki zawierających towary niebezpieczne, które mogą wchodzić w niebezpieczne reakcje podczas przechowywania w pozycji, która powoduje lub umożliwia wyciek.
- b) Przechowywanie materiałów Klasy 7 (promieniotwórcze) kategorii II-Żółta i/lub III-Żółta nie może przekroczyć wskaźnika transportowego (TI) 50 w pojedynczej lokalizacji. Wskazane materiały są przechowywane w obszarze niedostępnym dla osób postronnych, oddzielnym od ruchu i przebywania pieszych. Należy zachować minimalną odległość określoną w Instrukcjach Technicznych pomiędzy materiałami promieniotwórczymi kategorii II-Żółta i/lub III-Żółta i opakowaniami niewywołanego filmu.
- c) Sztuk przesyłki oznaczonych etykietą Klasy 6, Podklasa 6.1 (trujące) nie można przechowywać w tej samej lokalizacji co produkty spożywcze, karmy lub materiały jadalne przeznaczone do spożywania przez ludzi lub zwierzęta.
- d) Załadunek towarów niebezpiecznych: Operator powinien przedstawić określone wytyczne w zakresie załadunku towarów niebezpiecznych. Wytyczne powinny zawierać następujące

informacje:

- 1) załadunek towarów niebezpiecznych w statkach powietrznych zgodnie z Instrukcjami Technicznymi;
- 2) załadunek materiałów promieniotwórczych w statkach powietrznych zgodnie z ograniczeniami określonymi w Instrukcjach Technicznych;
- 3) załadunek towarów niebezpiecznych w przedziałach towarowych lub pojemnikach do przewozu ładunków w przedziałach towarowych zgodnie z Instrukcjami Technicznymi; oraz
- 4) zakaz załadunku sztuk przesyłki oznaczonych etykietą „trujące” w jednym przedziale z żywnością, karmami lub materiałami jadalnymi przeznaczonymi do spożywania przez ludzi lub zwierzęta, chyba że oba rodzaje towarów zostaną umieszczone w oddzielnych, zamkniętych sztukach opakowań (pojemnikach do przewozu ładunków).

5. PISEMNE POWIADOMIENIE DOWÓDCY STATKU POWIETRZNEGO

Operatorzy są zobowiązani ustanowić procedury powiadamiania dowódcy statku powietrznego o przewozie towarów niebezpiecznych na pokładzie statków powietrznych, zgodnie z Instrukcjami Technicznymi.

6. ZGŁASZANIE WYPADKÓW I INCYDENTÓW Z TOWARAMI NIEBEZPIECZNYMI

Informacje o towarach niebezpiecznych muszą zawierać procedury firmowe w zakresie zgłaszania wypadków i incydentów dotyczących towarów niebezpiecznych, zgodnie z Instrukcjami Technicznymi, Część 7.

7. USZKODZENIE SZTUK PRZESYŁKI ZAWIERAJĄCYCH TOWARY NIEBEZPIECZNE

Operator jest zobowiązany opracować procedury postępowania z uszkodzonymi sztukami przesyłki, skażeniem promieniotwórczym i substancjami Klasy 6, Podklasa 6.2 (substancje zakaźne) zgodnie z Instrukcjami Technicznymi. Informacje powinny zawierać wykaz numerów telefonicznych i adresów organizacji, które mogą udzielać konsultacji technicznych na temat metod usuwania zanieczyszczeń i środków ostrożności, ograniczających ryzyko obrażeń pracowników i osób postronnych.

Wydanie z: 31.12.2016 Zmiana Nr: 7	PRZEWÓZ LOTNICZY MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH (DG)	PNO-3-05-00 Strona 2/4
---------------------------------------	--	---------------------------

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRECZNIK CERTYFIKACJI I NADZORU OPERACYJNEGO PNO-965	Dział: Szczególne przypadki certyfikacji
---------------------------------	---	--

8. CZĘŚCI ZAMIENNE I/LUB MATERIAŁY COMAT

Operatorzy, którzy wykorzystują części statków powietrznych i materiały eksploatacyjne (np. części zapasowe do statków powietrznych) sklasyfikowane jako towary niebezpieczne, przedstawiają w instrukcjach oraz zapewnią szkolenia na temat następujących zagadnień:

- procedury i informacje ułatwiające personelowi (w szczególności personelowi zajmującemu się konserwacją, wysyłką i magazynowaniem) identyfikację i rozpoznawanie komponentów statków powietrznych i materiałów eksploatacyjnych zawierających towary niebezpieczne;
- procedury i informacje na temat przenoszenia, przechowywania lub postępowania z komponentami statków powietrznych i materiałami eksploatacyjnymi w magazynach operatora lub podmiotu, któremu zleca usługi;
- procedury i informacje dotyczące określania właściwego opakowania, oznakowania, etykietowania, zgodności materiałów, w tym m.in. instrukcji bezpiecznego przenoszenia, przechowywania i postępowania z komponentami statków powietrznych i materiałami eksploatacyjnymi sklasyfikowanymi jako towary niebezpieczne w magazynach odnośnych operatorów (w tym m.in. chemicznych generatorów tlenu);
- informacje, wytyczne i środki ostrożności dotyczące konkretnych zagrożeń związanych z komponentami statków powietrznych i materiałami eksploatacyjnymi sklasyfikowanymi jako towary niebezpieczne, które są przenoszone, przechowywane lub obsługiwane w magazynach danego operatora.

9. PROGRAM SZKOLENIA

Operator, w zależności od rozmiarów jego działalności, może dysponować kilkoma programami szkolenia dostosowanymi do indywidualnych obowiązków personelu. Operator przedkłada do zatwierdzenia Prezesa ULC program szkolenia zgodny z wymaganiami Części 1;4.1.2 Instrukcji Technicznych zawierający:

- sylabusy,
- przykłady egzaminów pisemnych,
- zakres szkolenia,
- progi i sposoby zaliczenia,
- minimalnych kwalifikacji instruktora,
- narzędzi weryfikacji wiedzy,

- środki, metody i materiały przy pomocy których szkolenie zostanie przeprowadzone,
- sposób dokumentowania szkoleń i okres ich przechowywania.

10. DODATKOWE WYMAGANIA DLA OPERATORÓW ŚMIGŁOWCÓW

Ze względu na różnice w rodzaju operacji realizowanych przez śmigłowce i samoloty, Operator zobowiązany jest sporządzenia dodatkowych wytycznych i udokumentowanych procedur przewozu realizowanego śmigłowcem, w uzupełnieniu wymagań określonych w p. I, gdyż zachowanie zgodności z postanowieniami Instrukcji Technicznych nie zawsze jest możliwe.

11. WYMAGANIA DLA OPERATORÓW, KTÓRZY NIE PRZYJMUJĄ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

Operatorzy, którzy nie przyjmują, nie obsługują ani nie przechowują towarów niebezpiecznych, są zobowiązani wprowadzić do Instrukcji Operacyjnej następujące procedury i instrukcje:

- procedury i instrukcje, które sprawią, że wszyscy pracownicy odpowiedzialni za przyjmowanie i obsługę ładunków towarowych lub zapakowanych materiałów uczestniczą w odpowiednich szkoleniach dotyczących rozpoznawania pozycji sklasyfikowanych jako towary niebezpieczne („odpowiednie” szkolenia oznaczają szkolenia, dzięki którym pracownicy są w stanie skutecznie rozpoznawać odnośne towary);
- procedury i instrukcje, dzięki którym nie będą przyjmowane żadne sztuki przesyłki, które mogą zawierać towary niebezpieczne;
- procedury i instrukcje dotyczące zgłaszania uszkodzonych sztuk przesyłki, które zawierają lub mogą zawierać towary niebezpieczne, zgodnie z Instrukcjami Technicznymi;
- procedury i instrukcje zapewniające, że wszystkie części zamienne i/lub materiały COMAT sklasyfikowane jako towary niebezpieczne są nadawane do transportu innym rodzajem transportu (np. transportem naziemnym) i/lub przekazywane do operatora, który jest upoważniony do transportu towarów niebezpiecznych; oraz
- procedury i instrukcje zapewniające, że każdy pracownik, przedstawiciel lub kontrahent operatora, który przygotowuje i/lub oferuje materiały COMAT sklasyfikowane jako towary niebezpieczne do wysyłki dowolnym rodzajem transportu, są odpowiednio przeszkoleni jako nadawcy towarów niebezpiecznych.

Wydanie z: 31.12.2016 Zmiana Nr: 7	PRZEWÓZ LOTNICZY MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH (DG)	PNO-3-05-00 Strona 3/4
---------------------------------------	--	---------------------------

Urząd Lotnictwa Cywilnego	PODRĘCZNIK CERTYFIKACJI I NADZORU OPERACYJNEGO PNO-965	Dział: Szczególne przypadki certyfikacji
---------------------------------	---	--

CELOWO
POZOSTAWIONO
PUSTE

Wydanie z: 31.12.2016 Zmiana Nr: 7	PRZEWÓZ LOTNICZY MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH (DG)	PNO-3-05-00 Strona 4/4
---------------------------------------	--	----------------------------------